

บทที่ 3

ระเบียบวิธีการศึกษา

การศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อการตัดสินใจในการเข้าร่วมระบบสัญญาการซื้อขายสับปะรดตามข้อตกลงล่วงหน้าของเกษตรกรเพื่อผลิตสับปะรดกระป๋อง ซึ่งจะทำการศึกษาภาคเกษตรกรผู้เป็นผู้ผลิตทางด้านน้ำในระบบห่วงโซ่อุปทาน โดยการ เลือกกลุ่มตัวอย่างจะใช้วิธีการสำรวจเชิงวิจัย (Survey Research) ด้วยการ ใช้แบบสอบถามกลุ่มเกษตรกรผู้ปลูกสับปะรดในเขตจังหวัด ประจวบคีรีขันธ์ และจังหวัดชุมพร ที่เป็นแหล่งผลิตสับปะรดกระป๋องส่งออกมากที่สุดในประเทศ จำนวน 500 ตัวอย่าง โดยแบ่งเป็นเกษตรกรในจังหวัดประจวบคีรีขันธ์ 350 ราย และจังหวัดชุมพร 150 ราย ในการศึกษาถึงปัจจัยที่มีผลต่อการตัดสินใจในการเข้าร่วมระบบการผลิตสับปะรดตามสัญญาข้อตกลงล่วงหน้าของเกษตรกรเพื่อผลิตสับปะรดกระป๋อง ได้กำหนดข้อมูลที่มีความจำเป็นต่อการศึกษาดังต่อไปนี้ ได้แก่ เพศ อายุ ระดับการศึกษา จำนวนคนในครอบครัว ประสบการณ์การปลูกสับปะรด พันธุ์สับปะรดที่ปลูก ระดับรายได้ ลักษณะการถือครองที่ดิน และจากปัจจัยต่างๆ ที่มีผลต่อการเข้าร่วมระบบการผลิตสับปะรดตามสัญญาข้อตกลงล่วงหน้าของเกษตรกรเพื่อผลิตสับปะรดกระป๋อง เช่น ปัจจัยด้านราคา ด้านปริมาณการผลิต การให้คำแนะนำ และความรู้ต่างๆ ในการผลิต กฎระเบียบข้อบังคับต่างๆ ที่บริษัทกำหนด

3.1 การเก็บรวบรวมข้อมูล

- 1) ข้อมูลปฐมภูมิได้มาจากการเลือกกลุ่มตัวอย่างจะใช้วิธีการสำรวจเชิงวิจัย (Survey Research) ด้วยการ ใช้แบบสอบถามกลุ่มเกษตรกรผู้ปลูกสับปะรด ด้วยการแจกแบบสอบถาม การสัมภาษณ์ และการเอกสารจากเกษตรกรผู้ปลูกสับปะรด ในจังหวัดประจวบคีรีขันธ์ และจังหวัดชุมพร
- 2) ข้อมูลทุติยภูมิ ได้จากการค้นคว้าตำราและบทความเอกสารงานวิจัยที่เกี่ยวข้องเรื่องระบบการผลิตสับปะรดตามสัญญาข้อตกลงล่วงหน้าของเกษตรกรเพื่อผลิตสับปะรดกระป๋อง โดยค้นคว้าจากห้องสมุดคณะเศรษฐศาสตร์ หอสมุดกลางมหาวิทยาลัยเชียงใหม่ วารสารและสิ่งพิมพ์ที่เกี่ยวข้อง ข้อมูลจากหน่วยงานของภาครัฐและเอกชน ประกอบกับการค้นคว้าจากข้อมูลทางระบบอินเทอร์เน็ต

3.2 การวิเคราะห์ข้อมูล

3.2.1 การศึกษาถึงปัจจัยที่สำคัญที่ทำให้เกษตรกรผู้ปลูกสับปะรดโรงงาน ตกลงที่จะตัดสินใจเข้าสู่ระบบสัญญาการซื้อขายสับปะรดล่วงหน้า

ข้อมูลที่ได้จากแบบสอบถาม จะถูกนำมาวิเคราะห์โดยใช้เครื่องมือทางสถิติดังนี้

1) สถิติเชิงพรรณนา (Descriptive Statistics) เป็นการอธิบายข้อมูลทั่วไปของกลุ่มตัวอย่าง โดยการแจกแจงความถี่ อัตรส่วนร้อยละ และนำเสนอในรูปแบบตารางเพื่อการอธิบายข้อมูล

2) การวิเคราะห์แบบจำลองโลจิสติก โมเดล และการวิเคราะห์การตัดสินใจการเข้าร่วมระบบการผลิตสับปะรดตามสัญญาข้อตกลงล่วงหน้าของเกษตรกรเพื่อผลิตสับปะรดกระป๋อง โดยใช้โปรแกรม LIMDEP โดยมีแบบจำลองในการวิเคราะห์ดังนี้

$$\text{Prob}(Y = 1) = \frac{1}{1 + e^{-x_i\beta}}$$

โดยที่

$y_i = 1$	แสดงว่ากลุ่มตัวอย่างตัดสินใจเข้าร่วมระบบการผลิตสับปะรดตามสัญญาข้อตกลงล่วงหน้าของเกษตรกรเพื่อผลิตสับปะรดกระป๋อง
$y_i = 0$	แสดงว่ากลุ่มตัวอย่างตัดสินใจไม่เข้าร่วมระบบการผลิตสับปะรดตามสัญญาข้อตกลงล่วงหน้าของเกษตรกรเพื่อผลิตสับปะรดกระป๋อง

และตัวแปรอิสระ (Independent Variable) ที่คาดว่าจะมีอิทธิพลต่อการเลือกตัดสินใจของเกษตรกร ได้แก่

x_1 คือ อายุของเกษตรกร (ปี)

ใช้ค่าข้อมูลที่ได้จากการสำรวจด้วยการใช้แบบสอบถามในการวิเคราะห์ผล

x_2 คือ ระดับการศึกษา

$x_2 = 1$ แสดงว่า เกษตรกรผู้ปลูกสับปะรด สำเร็จวุฒิมัธยมศึกษาตั้งแต่มัธยมศึกษาตอนต้นขึ้นไป

$x_2 = 0$ แสดงว่า เกษตรกรผู้ปลูกสับปะรดมีวุฒิมัธยมศึกษาต่ำกว่ามัธยมศึกษาตอนต้น

x_3 คือ ระยะทางจากแหล่งที่เกษตรกรปลูกสับปะรดกับโรงงาน (กิโลเมตร)

x_4 คือ ลักษณะการถือครองที่ดินของเกษตรกร

$x_4 = 1$ แสดงว่า เกษตรกรผู้ปลูกสับปะรด เป็นเจ้าของพื้นที่เพาะปลูกเอง

$x_4 = 0$ แสดงว่า เกษตรกรผู้ปลูกสับปะรด ไม่ได้เป็นเจ้าของพื้นที่เพาะปลูกเอง
อาจจะเช่าหรือ เป็นพื้นที่ที่ทำอะไรสับปะรดได้โดยไม่เสียค่าใช้จ่าย

x_5 คือ ประสบการณ์ในการปลูกสับปะรด (ปี)

x_6 คือ จำนวนสมาชิกครอบครัวที่ช่วยทำอะไรสับปะรด (คน)

x_7 คือ การกู้ยืมเงินจากแหล่งเงินทุนเพื่อผลิตสับปะรด

$x_7 = 1$ เกษตรกรสามารถกู้ยืมเงินจากแหล่งเงินทุนเพื่อผลิตสับปะรด

$x_7 = 0$ เกษตรกรไม่สามารถกู้ยืมเงินจากแหล่งเงินทุนเพื่อผลิตสับปะรด

x_8 คือ สถานะของเกษตรกรผู้ปลูกสับปะรด อยู่ในระบบสัญญาการซื้อขายสับปะรดล่วงหน้า
(Contract Farming)

$x_8 = 1$ เป็นเกษตรกรที่อยู่ในระบบสัญญาการซื้อขายสับปะรดล่วงหน้า

$x_8 = 0$ ไม่เป็นเกษตรกรที่อยู่ในระบบสัญญาการซื้อขายสับปะรดล่วงหน้า

x_9 คือ การปฏิบัติตามหลัก GAP ของเกษตรกรผู้ปลูกสับปะรด

$x_9 = 1$ ปฏิบัติตามหลัก GAP

$x_9 = 0$ ไม่ปฏิบัติตามหลัก GAP

x_{10} คือ แหล่งความรู้ของเกษตรกรผู้ปลูกสับปะรด

$x_{10} = 1$ ตัวแทนบริษัทเอกชน

$x_{10} = 0$ อื่นๆ

x_{11} คือ บุคคลผู้ที่ให้คำแนะนำหรือที่ปรึกษาเมื่อเกษตรกรประสบกับปัญหาต่างๆในการปลูก
สับปะรด

$x_{11} = 1$ ตัวแทนบริษัทเอกชน

$x_{11} = 0$ อื่นๆ

x_{12} คือ ราคาที่โรงงานรับซื้อ (บาท/กิโลกรัม)

x_{13} คือ ปริมาณที่โรงงานรับซื้อ (ตัน)

x_{14} คือ ความพึงพอใจในระเบียบการลงโทษของบริษัทหรือ โรงงานที่กำหนดขึ้นหาก
เกษตรกรทำผิดระเบียบ

$x_{14} = 1$ เกษตรกรมีความพึงพอใจในระเบียบการลงโทษของบริษัทหรือ โรงงาน
ที่กำหนดขึ้นหากเกษตรกรทำผิดระเบียบ

$x_{14} = 0$ เกษตรกรไม่พึงพอใจในระเบียบการลงโทษของบริษัทหรือ โรงงาน
ที่กำหนดขึ้นหากเกษตรกรทำผิดระเบียบ

x_{15} คือ ระเบียบข้อบังคับของโรงงานที่กำหนดให้เกษตรกรทำตามในการปลูกสับปะรด

$x_{15} = 1$ ข้อระเบียบบังคับของโรงงานที่กำหนดให้เกษตรกรทำตามในการปลูก
สับปะรดถ้าเข้มงวดมากจะเป็นปัจจัยหนึ่งในการตัดสินใจเข้าร่วมระบบ

สัญญาซื้อขายสับปะรดล่วงหน้า

$x_{15} = 0$ ข้อระเบียบบังคับของโรงงานที่กำหนดให้เกษตรกรทำตามในการปลูก
สับปะรดถ้าไม่เข้มงวดจะเป็นปัจจัยในการตัดสินใจเข้าร่วมระบบสัญญาซื้อ

ขายสับปะรดล่วงหน้า

x_{16} คือ ความน่าเชื่อถือของโรงงาน

$x_{16} = 1$ ความน่าเชื่อถือของโรงงานเป็นปัจจัยหนึ่งในการตัดสินใจเข้าร่วม
ระบบสัญญาซื้อขายสับปะรดล่วงหน้า

$x_{16} = 0$ ความน่าเชื่อถือของโรงงานไม่ใช่ปัจจัยในการตัดสินใจเข้าร่วม

ระบบสัญญาซื้อขายสับปะรดล่วงหน้า

x_{17} ช่วงเวลาในการทำสัญญา

$x_{17} = 1$ ช่วงเวลาในการทำสัญญาเป็นปัจจัยหนึ่งในการตัดสินใจเข้าร่วมระบบ

สัญญาซื้อขายสับปะรดล่วงหน้า

$x_{17} = 0$ ช่วงเวลาในการทำสัญญาไม่ใช่ปัจจัยในการตัดสินใจเข้าร่วมระบบ

สัญญาซื้อขายสับปะรดล่วงหน้า

x_{18} การเข้ามาตรวจสอบไร่ของเกษตรกรจากพนักงานของโรงงานหรือบริษัทที่รับซื้อ

$x_{18} = 1$ การเข้ามาตรวจสอบไร่ของเกษตรกรจากพนักงานของโรงงานหรือบริษัทที่รับซื้อเป็นปัจจัยหนึ่งในการตัดสินใจเข้าร่วมระบบสัญญาซื้อขายสับปะรด

ล่วงหน้า

$x_{18} = 0$ การเข้ามาตรวจสอบไร่ของเกษตรกรจากพนักงานของโรงงานหรือบริษัทที่รับซื้อไม่ใช่ปัจจัยในการตัดสินใจเข้าร่วมระบบสัญญาซื้อขายสับปะรด

ล่วงหน้า

x_{19} การให้คำแนะนำหรือผลประโยชน์อย่างอื่นที่ได้รับจากบริษัท

$x_{19} = 1$ การให้คำแนะนำหรือผลประโยชน์อย่างอื่นที่ได้รับจากบริษัทเป็นปัจจัยหนึ่งในการตัดสินใจเข้าร่วมระบบสัญญาซื้อขายสับปะรดล่วงหน้า

$x_{19} = 0$ การให้คำแนะนำหรือผลประโยชน์อย่างอื่นที่ได้รับจากบริษัทไม่ใช่ปัจจัยในการตัดสินใจเข้าร่วมระบบสัญญาซื้อขายสับปะรดล่วงหน้า

x_{20} คือ ความรวดเร็วของระบบการซื้อขายน้ํารองาน

$x_{20} = 1$ ความรวดเร็วของระบบการซื้อขายน้ํารองานเป็นปัจจัยหนึ่งในการตัดสินใจเข้าร่วมระบบสัญญาซื้อขายสับปะรดล่วงหน้า

$x_{20} = 0$ ความรวดเร็วของระบบการซื้อขายน้ํารองานไม่ใช่ปัจจัยในการตัดสินใจเข้าร่วมระบบสัญญาซื้อขายสับปะรดล่วงหน้า

x_{21} คือ ความพึงพอใจของเกษตรกรในการบริหารจัดการระบบการซื้อขายบริเวณจุดรับซื้อหน้าบริษัทหรือหน้าโรงงาน

$x_{21} = 1$ คือ เกษตรกรมีความพึงพอใจต่อ การบริหารจัดการระบบการซื้อขายบริเวณจุดรับซื้อหน้าบริษัทหรือหน้าโรงงาน

$x_{21} = 0$ คือ เกษตรกรไม่มีความพึงพอใจต่อ การบริหารจัดการระบบการซื้อขายบริเวณจุดรับซื้อหน้าบริษัทหรือหน้าโรงงาน

เมื่อได้แบบจำลองที่เหมาะสมแล้วจะนำแบบจำลองนั้น ไปวิเคราะห์ถึงปัจจัยที่มีผลต่อการเข้าร่วมระบบการผลิตสับปะรดตามสัญญาข้อตกลงล่วงหน้าของเกษตรกรเพื่อผลิตสับปะรด 2 กลุ่มคือ ถ้าความน่าจะเป็น $P_i > 0.5$ จะได้ $Y = 1$ คือกลุ่มเกษตรกรที่ตัดสินใจเข้าร่วมระบบการผลิตสับปะรดตามสัญญาข้อตกลงล่วงหน้าของเกษตรกรเพื่อผลิตสับปะรด 2 กลุ่มคือ ถ้าความน่าจะเป็น $P_i < 0.5$ จะได้ $Y = 0$ คือกลุ่มเกษตรกรที่ตัดสินใจไม่เข้าร่วมระบบการผลิตสับปะรดตามสัญญาข้อตกลงล่วงหน้าของเกษตรกรเพื่อผลิตสับปะรด 2 กลุ่มคือ

3.2.2 การศึกษาถึง ข้อดีและข้อเสียของการเข้าร่วมระบบสัญญาซื้อขายสับปะรดล่วงหน้าตามทัศนคติของเกษตรกร ผู้ปลูกสับปะรดกระป๋องส่งออก

1. สถิติเชิงพรรณนา (Descriptive Statistics) เป็นการอธิบายข้อมูลทั่วไปของกลุ่มตัวอย่าง โดยการแจกแจงความถี่ อัตราส่วนร้อยละ และนำเสนอในรูปแบบตารางเพื่อการอธิบายข้อมูล